

Pirkanmaan luovien alojen innovaatioportfolio 2.9.2026 työpaja

Miksi strategioista tulisi välittää?

- Valtakunnalliset ja EU-tason strategiat ohjaavat tulevien vuosien rahoitusta, kehittämistä ja yhteistyörakenteita.
- On hyvä tarkastella erilaisista näkökulmista *omaa* tekemistä ja kehittämistä, jotta luovien alojen toiminnan sanoitus ja vaikuttavuus jäsentyisi paremmin myös ulospäin.
- Luovilta aloilta odotetaan **aiempaa vahvempaa kasvua, kansainvälistymistä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta**.
- Kansalliset ja EU-tason linjaukset osoittavat melko yhtenäisesti kohti ekosysteemiajattelua, kansainvälistymistä, aineetonta arvonluontia, osaamisen kehittämistä ja poikkialaista yhteistyötä
- Pirkanmaan kannattaa olla strategioiden toimeenpanija, ei pelkkä seuraaja.
- Kysymys ei ole siitä, miten Pirkanmaa reagoi strategioihin, vaan miten Pirkanmaa hyödyntää niitä omien vahvuuksiensa rakentamisessa.

Strategiat eivät ole irrallisia asiakirjoja, vaan ne luovat rahoituksen, yhteistyön ja vaikuttavuuden pelisäännöt myös Pirkanmaan luoville aloille.

paikallinen

alueellinen

kansallinen

kansainvälinen

Tampere

Treen seudun
elinkeinostrategia

Oy
Luova
Ab / ry

Pirkanmaan
maakuntaohjelma

Kulttuuripoliittinen
selonteko ja
toimeenpano-
suunnitelma

Luovan talouden
kasvustrategia ja
toimeenpano-
suunnitelma

Culture Compass
//
Luova Eurooppa,
AgoraEU

Tampereen strategia 2035

- Tampere 2035 näkee kulttuurin samanaikaisesti hyvinvoinnin, kaupunkikehittämisen, kansainvälisen vetovoiman ja elinvoiman rakentajana.

1. Kulttuuri ei ole sivuroolissa vaan osa hyvinvointia
2. Elämyskaupunki on strateginen kilpailuetu > kv-näkökulma
- 3.. Kulttuuri nähdään kaupunkikehittämisen työkaluna
4. Luovat alat ovat osa elinvoimaa

- [Tampereen-strategia-2035---Tekemisen-kaupunki.pdf](#)

Luova talous ja kulttuuri maakuntastrategiassa

(Marko Mäkinen, Pirkanmaan liitto, kickoff 18.3.2026)

Vuoteen 2030 mennessä Pirkanmaa on

Kriittiset teemat

Liiketoiminnan kasvun edellytykset ja osaavan työvoiman saatavuus:

Suomen parhaat mahdollisuudet kehittyä ja tehdä merkityksellistä työtä

Suomen uudistumiskykyisin ja kansainvälisesti menestyvin elinkeinoelämä

Globaalit muutokset, kriisit, riskit ja varautuminen:

Suomen turvallisuustietoisin ja häiriötiloihin varautunein alueyhteisö

Luottamukselle, yhteistyölle, ennakkoinnille ja oppimiselle perustuva arjen turva

Missiot

→ Kasvun ja osaamisen kärkiyhteisö

→ Kestävän siirtymän edelläkävijä

Visio: Rohkeasti uudistuva, vastuullisesti vahvistuva Pirkanmaa

→ Toimintakyvyn ja turvallisuuden mallimaakunta

→ Yhteyksien ja yhteistyön suunnannäyttäjä

Kriittiset teemat

Energia- ja kiertotalousmurros sekä ilmastokestävät ja luonnon monimuotoisuutta edistävä ratkaisut:

Kokonaisvaltaisen kestävän siirtymän toteuttaminen

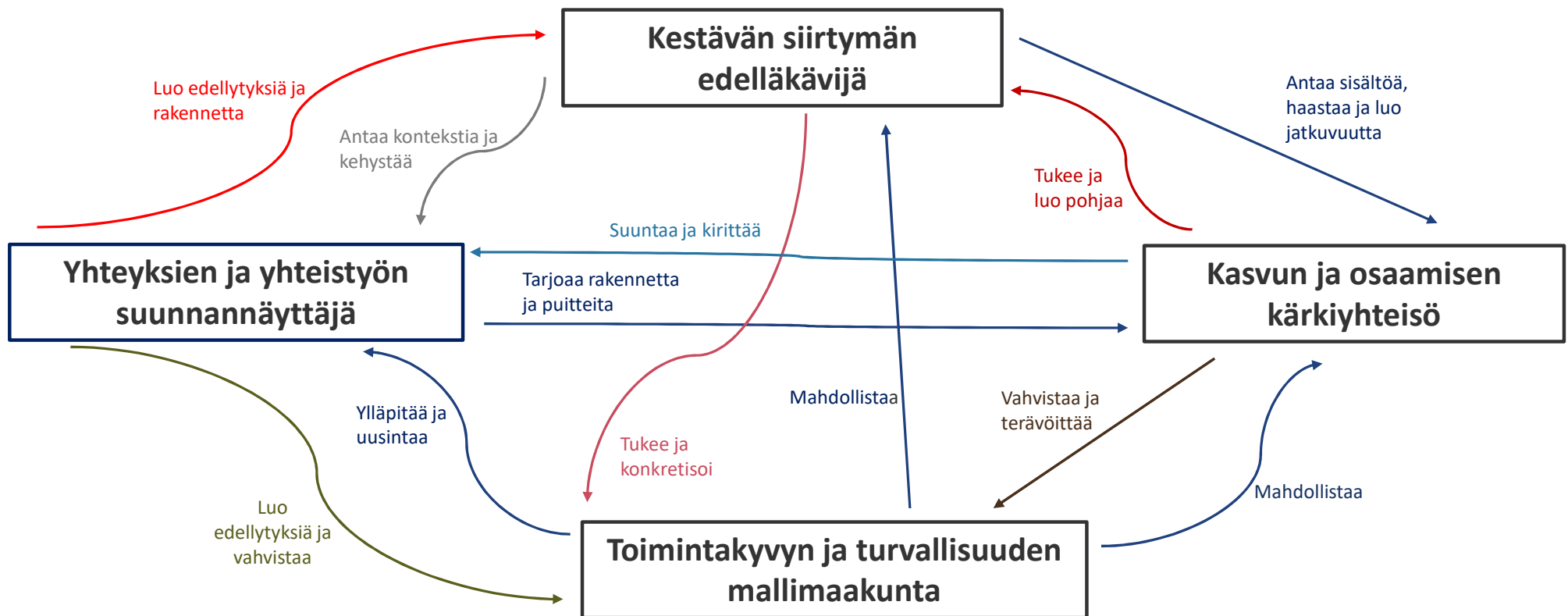
Suomen ilmasto- ja luontokestävimmät energiantuotannon, rakentamisen, liikkumisen, teollisuuden ja alkutuotannon ratkaisut

Alueellinen tasapaino ja kytkennät:

Maakunnan eri osien vahvuudet tunnistava ja hyödyntävä kehittämismalli

Houkutteleva, tasapainoinen ja ulospäinsuuntautunut alueyhteisö

Missioiden väliset suhteet

Vuonna 2030 Pirkanmaa on kasvun ja osaamisen kärkiyhteisö

Pirkanmaalla elinkeinojen uudistuminen ja kilpailukykyimme perustuvat **osaamisen kasvattamiseen** ja korkeatasoiseen **tutkimukseen ja kehittämis- ja innovaatiotoimintaan (TKI)** sekä niitä **hyödyntäviin avauksiin** kärkialoillamme. Aineellisen ulottuvuutensa lisäksi kasvu tarkoittaa meille erityisesti **laadullista, kestävää arvonlisäystä**, ja tässä tunnistamme **yhtäläisten mahdollisuuksien ja sivistyksen** itseisarvon.

Monipuolinen ja korkeatasoinen koulutus tarjoaa maakunnan koko väestölle, ja aivan erityisesti nuorille **opiskelu- ja uranäkymät** mielekkäissä tehtävissä. **Työelämän muutoksiin vastaavat oppimispolut** jatkuvat sujuvasti eri elämänvaiheissa ja ympäristöissä.

Käytämme kyvykkyyksiämme ja vetovoimatekijöitämme myös **kansainvälisten osaajien ja investointien houkuttelussa** sekä laadukkaassa **verkostoyhteistyössä**. Näin alueen yritykset saavat tarvitsemansa osaamisen ja kehittyvän kasvu- ja toimintaympäristön ja aluetalous kasvuvoimaa.

Mitä tavoittelemme:

- 1) TKI-toiminta vahvistuu ja laajenee, maakunnan osaamiskärjet terävöityvät
- 2) Koulutuksenjärjestäjien ja työelämän yhteistyö tiivistyy, työpaikkojen ja työntekijöiden kohtaanto paranee, uusiin ja uudistuviin työtehtäviin saadaan kyvykkäitä osaajia
- 3) Väestön koulutus- ja osaamistaso nousee ja opiskelijat saavat työllistymiseen tarvitsemansa taidot
- 4) Yritysten kansainvälinen kilpailu- ja tuloksentekokyky kasvaa
- 5) Kansainvälisten investointien ja rahoituksen määrä maakunnassa kasvaa

Kasvun ja osaamisen kärkiyhteisön kehittämistehtäviä

Osaaminen, koulutus ja työelämävalmiudet	Elinkeinoelämä, innovaatiot ja kansainvälistyminen	Kasvuympäristö ja työn tekemisen tavat
- Osaamistarpeita tunnistava monialainen yhteistyö ja ennakointi sekä koulutustarjonnan kohdentaminen kasvu- ja työvoimapula-aloille sekä älykkään erikoistumisen kärkialoille - Jatkuvan oppimisen edistäminen työnantajien ja koulutuksentarjoajien yhteistyönä sekä osaamisen jatkuvuudesta, uusiutumisesta ja huoltovarmuudesta huolehtiminen - Pirkanmaan väestön koulutusasteen nostaminen (mm. etusija ensimmäistä tutkintoa suorittaville, täydennys- ja muuntokoulutus, osaamisen hyväksilukeminen) - Sivistyksen ja oppimisen itseisarvon edistäminen koulutuksessa - Myös muun kuin muodollisessa koulutuksessa saadun ja tutkintoina näkyvän osaamisen hyväksyminen rekrytoinneissa ja jatko-opinnoissa - Työllistymistä edistävien palvelujen, rakenteiden ja yhteistyön jatkuva kehittäminen - Työuria pidentävät ja työssä jaksamista edistävät toimet - Lasten ja nuorten tutustuttaminen eri ammatteihin, irtittäytyen ja koulutus- ja uramahdollisuuksiin	- Resursointi ja kehittämisohjelmat maakunnan osaamiskärkien, ekosysteemien ja TKI:hin perustuvan liiketoiminnan vahvistamiseksi: mm. mikrosirut, terveysteknologia, keinoäly, robotiikka, virtuaalitodellisuus, turvallisuus- ja suojausosaaminen sekä puolustusteknologia, bio- ja kiertotalous, kestävä kaupunkikehitys, elämys- ja tapahtumatalous, peliteollisuus ja design (<i>huom! listaus ei ole tyhjentyvä</i>) - Maakunnan tieteellisiin ja elinkeinoliiketoimintaan perustuva kansainvälinen ja eurooppalainen yhteistyö verkostoissa ja kehityshankkeissa sekä isoissa innovaatiopoliittisissa aloitteissa ja ohjelmissa - Kilpaillun EU-rahoituksen kotiuttaminen maakuntaan - Yritysten kaupallista ja liiketoimintaosaamista sekä kansainvälistymistä tukevien rakenteiden, koulutuksen ja palvelujen vahvistaminen - Kansainvälisten osaajien houkuttelu ja alueelle sijoittumista edistävät toimet - Pk- ja startup -yritystoiminnan kiihdyttäminen, tukeminen ja kasvun vakiinnuttaminen - Aineettomaan arvonluontiin, immateriaalioikeuksiin, laatubrändeihin ja luoviin aloihin perustuvan liiketoiminnan volyymin kasvattaminen	- Yritysten sijoittumista, toimitilarpeita ja investointeja tukeva maankäytön suunnittelu, liikenneyhteydet ja energia, infrarakentaminen ja sijoittumispalvelut - Yhteiskehittämistä ja kehittämisalustoja hyödyntävä osaajien törmäyttäminen ja syntyvien uusien liiketoimintamahdollisuuksien kiihdyttäminen esim. allianssimaisen yhteistoiminnan keinoin ja julkis-yksityisellä kumppanuudella (ppp-malli) - Ekologisuutta, vastuullisuutta ja kiertotaloutta edistävien liiketoimintamallien hyödyntäminen - Joustavien, digitaalisuutta hyödyntävien työntekeyden tapojen kehittäminen ja tuki (ml. etätyö, monipistetyö, kevytyrittäjä, osuuskunnat, sosiaaliset yritykset, freelancer-työt) - Pirkanmaan kansainvälisen kiinnostavuuden kasvattaminen laadukkaana, ekologisesti ja eettisesti kestävä matkailun ja tapahtumien (konsertit, festivaalit, urheilu- ja kulttuuritapahtumat, messut, näyttelyt ym.) kohteena Näiden esimerkkien lisäksi on lupa tehdä myös muita pirkanmaalaista osaamis pohjaa laajentavia sekä elinkeinoja ja työllisyyttä vahvistavia tekoja!

Luovat alat muissa strategian missioissa

- Luovan talouden elinkeinollista merkitystä, kulttuurisen osaamisen muuntamista taloudelliseksi arvoksi korostetaan siis erityisesti **"Kasvun ja osaamisen kärkiyhteisö"** -missiossa
- Missiossa **"Yhteyksien ja yhteistyön suunnannäyttävä"** tunnistetaan kehittämistehtävänä paikallisen kulttuuriperinnön ja -tietoisuuden vaaliminen ja taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden parantaminen osallisuuden ja paikallisen elinvoimaisuuden vahvistamiseksi
- Kehittämistehtäviä ovat myös kaupunki- ja maaseutualueiden välinen (mm.) kulttuurinen vuorovaikutus, asukasaktiivisuuden ja järjestö- ja vapaaehtoistyön hyödyntäminen paikallisen elinvoimaisuuden kannattelussa, sekä paikallisiin erityispiirteisiin perustuva asuin-, yritys- ja elinympäristöjen profilointi (mm. kulttuuristen piirteiden/tarpeiden pohjalta)
- Missio **"Toimintakyvyn ja turvallisuuden maalimaakunta"** puolestaan lähestyy luovuutta, kulttuuria, tapahtumataloutta ja yhteisöllistä tekemistä henkisen (ja osin aineellisenkin) huoltovarmuuden aineksina
- Kehittämistehtävien sanoituksia ovat erityisesti "Väestön terveyttä sekä työ- ja toimintakykyisyyttä tukevien rakenteiden ja palvelujen tarjoaminen maakunnan eri osissa (ml. liikunta ja liikkuminen, kulttuuri, mielen hyvinvointi, elämänlaatu, luontoympäristö)"; ja
- "Siviiliyhteiskunnan resurssien ja kyvykkyyksien hyödyntäminen varautumisessa (esim. tapahtumatilat ja tapahtumajärjestäjien osaaminen)"

Pirkanmaan ”kuplivat” teemat

- Missioiden lisäksi maakuntastrategia nostaa esiin kuusi teemaa, joilla on maakunnallista painoarvoa ja merkitystä Pirkanmaan tulevaisuudelle
- Teemat on nimetty ”kupliviksi” kuvaamaan niiden muotoutumassa olevaa tilaa ja niiden kehitykseen ja käsittelyyn liittyviä epävarmuuksia
- ”Kuplivat” teemat täydentävät missioiden kautta muodostettua kehittämiskokonaisuutta, mutta ne eivät suoraan sijoitu niiden alle tai yhteyteen
- Näissä teemakokonaisuuksissa tunnistettaviin kehittämistarpeisiin on tarkoitus vastata tapauskohtaisin toimenpitein strategiakauden mittaan

Kuplivia, kehittämistyössä huomioitavia teemoja Pirkanmaalla ovat:

- Monimuotoistuvan väestön myötä syntyvät uudet mahdollisuudet ja kehittämisen haasteet
- Köyhyyden ja syrjäytymisen torjuminen ja osallisuuden vahvistaminen
- Taiteen ja kulttuurin merkitys alueen kehittämisessä
- Nousevien, vielä osin tunnistamattomien teknologioiden mahdollistaminen ja hyödyntäminen
- Kylien, korttelien ja yhteisöllisyyden vahvistaminen kehittämisen voimavarana
- Ruokajärjestelmän kestävä uudistaminen

Lisätietoa:

<https://aineistopankki.pirkanmaa.fi/fi/album/4883?gallery=76932>

Pirkanmaan erikoistumisvalinnat

Pirkanmaan **älykkään erikoistumisen** sisältövalinnat pohjautuvat historialliseen kehitykseen ja valmiuteen tehdä uusia avauksia. Älykkään erikoistumisen sisältövalinnat perustuvat maakunnan

1. Todennettuihin osaamispohjaisiin kärkialoihin, jotka jäsentyvät teräviksi yritys- ja innovaatioekosysteemeiksi tai laajemmiksi osaamisklustereiksi
2. Elinkeinoelämän ja julkisen sektorin kanssa aktiivista yhteistyötä tekevän tutkimus- ja koulutusyhteisön painopisteisiin

Sisältövalinnat edustavat maakunnan monipuolista, kasvanutta ja kertaatunutta osaamista ja tästä osaamispohjasta nousevia uusia kärki- ja murrosteknologioita sekä niihin liittyviä liiketoimintamahdollisuuksia. Tarkemmin liitteessä 6.

Pirkanmaa erikoistuu

- Digitaaliseen teollisuuteen
- Älykkäisiin koneisiin
- Kestävään teknologiaan
- Terveysteen ja hyvinvointiin
- Turvallisuuteen ja suojautumiseen
- Luovaan talouteen

Erikoistumisvalinnat vastaavat useisiin tunnistettuihin muutostrendeihin. Näitä ovat esimerkiksi vähähiilinen talous, strategisen autonomian merkityksen kasvu, kiertotalouden monet muodot, nopeasti kehittyvät murrosteknologiat, sote-sektorin haasteet ja elämystalouden nousu. Älykkään erikoistumisen strategialla tuetaan Pirkanmaan menestystä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Kulttuuripoliittinen selonteko 2040-luvulle

- Kulttuuripoliittinen selonteko on kulttuurialan tärkein valtakunnallinen strategia, joka ohjaa taide- ja kulttuuripolitiikkaa pitkällä aikavälillä aina 2040-luvulle saakka. Sen toimeenpanosuunnitelmasta oli valtakunnallinen Kulttuurikierros keväällä 2026.

Selonteon neljä tavoitetta:

- Kulttuuri on muutosvoima
 - Kulttuurin tekijät ja sisällöt ovat avainasemassa
 - Kulttuuri on jokaisenoikeus
 - Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista
-
- <https://okm.fi/kulttuuriselonteko>
 - <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/19f1aa12-c3ca-4c65-8f84-961082bdcfb2>

Ajatuksia Kuposesta:

- 2020-luvun lopun kilpailukyky ei synny vain teknologisista innovaatioista, vaan kyvystä yhdistää luovuus, kulttuuri, matkailu, hyvinvointi ja liiketoiminta uusiksi arvonluonnin ekosysteemeiksi. Tätä muutosta kulttuuripoliittinen selonteko käytännössä kutsuu alueita toteuttamaan. Kulttuuritoimintaa ei nähdä vain palveluna tai vapaa-aikana.

- 1. Luovien alojen kasvu ja liiketoiminta ovat nousseet ytimeen**
- 2. Välittäjätoimijoiden merkitys on virallisesti tunnistettu**
- 3. Kulttuurimatkailu on luultavasti Pirkanmaan helpoin strateginen tarttumapinta**
- 4. Hyvinvointi, osallisuus ja kulttuuri nähdään kasvavana markkinana**
- 5. Lasten ja nuorten kulttuuriosallisuus korostuu**

- Lisäksi: kulttuurin saavutettavuus koko maassa, kulttuuri osana hyvinvointia ja osallisuutta, kulttuuriperintö liitetään turvallisuuteen ja resilienssiin. Toteutus perustuu yhteistyöhön,

Mitä luovan talouden kasvustrategia 2025-2030 tavoittelee?

- Orpon hallituksen hallitusohjelmassa sovittu, poikkihallinnollinen (OKM ja TEM) kasvustrategia + luovan talouden neuvottelukunta 2030 asti.
- Kasvustrategia sisältää *julkisen sektorin toimenpiteitä* luovan talouden yritysten kasvun ja kansainvälistymisen mahdollistamiseksi.

Kasvustrategian toimenpiteiden kuusi painopistettä:

1. Osaaminen ja ennakointi
2. Ekosysteeminen yhteistyö
3. Yritysten neuvontapalvelut
4. Rahoituspolut
5. Viennin ja maakuvan vahvistaminen
6. Sääntelyn kehittäminen

Luovan talouden kasvustrategia 2025-2030

- <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/b23d736e-09e9-494d-9ba0-3af491137b6f>

Ajatuksia luovan talouden kasvustrategiasta:

- **siirtymä kulttuuripolitiikasta kasvupolitiikkaan.** Luovat alat nähdään nyt osana elinkeino-, innovaatio- ja vientipolitiikkaa.
1. **Ekosysteemit ovat uusi valuutta ja sitä Pirkanmaalla jo kuvattu ja pyritään vahvistamaan**
 2. **Kansainvälistyminen nousee keskiöön, mutta miten siihen konkreettisesti edetään**
 3. **Rahoituspolkujen kehittäminen`> voimme vaikuttaa todentamalla tarpeita/ epäkohtia**
 4. **Aineeton arvonluonti ja IPR-ajattelu**
 5. **Osaaminen ja ennakointi**
 - **Miten Pirkanmaa rakentaa Suomen vahvimman luovan talouden ekosysteemin, jossa kulttuuri, matkailu, teknologia, koulutus ja elinkeinoelämä synnyttävät kansainvälistä kasvua?**
-

Euroopan uusi kulttuurikompassi

- Euroopan kulttuurikompassi on Euroopan komission 11/2025 julkaisema strateginen asiakirja, joka ohjaa EU:n kulttuuripolitiikkaa tulevina vuosina.

EU:n Culture Compass korostaa:

- Kulttuurisia oikeuksia ja saavutettavuutta
- Taiteilijoiden ja luovien ammattilaisten toimintaedellytyksiä
- Kulttuurin roolia kilpailukyvyssä ja innovaatioissa
- Kansainvälisiä verkostoja ja kumppanuuksia
- Tekoälyn vaikutuksia kulttuuri- ja luoviin aloihin

EU Culture Compass for Europe

- <https://culture.ec.europa.eu/policies/culture-compass>
- <https://culture.ec.europa.eu/policies/culture-compass/actions>

Kulttuurikompassi vahvistaa kulttuurin asemaa EU:ssa | Opetushallitus

- **Riikka Koivula OPH:sta pitää oman alustuksen AgoraEU:sta**, joka on ehdotettu uusi rahoitusohjelma kaudelle 2028-2034.

Strategiat paikalliseksi toiminnaksi

Ekosysteemit

- Yritykset
- korkeakoulut
- kunnat
- kehittäjäorganisaatiot
- Kulttuuritoimijat

Kansainvälistyminen

- EU-hankkeet
- vientiverkostot
- Baltic Sea -alueen yhteistyö
- Pohjoismainen yhteistyö

Osaaminen

- AI ja luovat alat
- immateriaalioikeudet
- Liiketoimintaosaaminen
- Systeemeissä toimimisen taidot

Vaikuttavuus

- kulttuuri osana aluekehitystä
- hyvinvointia
- matkailua
- kaupunkikehittämistä
- > perusta löytyy sekä kasvustrategian että kulttuuriselonteon tavoitteista.

Omiin taustaorganisaatioihin pohdittavaksi:

- Miten kansallinen kasvustrategia näkyy omassa työssämme?
- Mistä löytyvät (seuraavat) kansainväliset kumppanuudet vai olemmeko valmiita siihen?
- Miten luovat alat kytketään vahvemmin alueen elinkeino- ja innovaatiotoimintaan?

Valtakunnalliset ja EU-strategiat viestivät samaa asiaa:

Luovat alat eivät ole vain kulttuuripolitiikkaa.

Ne ovat osa alueen kilpailukykyä, innovaatiotoimintaa, vientiä, vetovoimaa ja hyvinvointia.

Miten muutamme tämän yhteiseksi tekemiseksi?

Mitä uutta osaamista tarvitsemme, jotta osaamme tähän toiminta-ajatteluun vastata?

Futures Platform nostot

- Design ajattelu; designin merkitys on kasvamassa yritysten menestysten tekijänä ja design-ajattelun koulutusta tulisi lisätä
- Tekoälyhittiennakointi
- Sosiaalisen median yhteiskunta, jossa tekstin merkitys vähenee entisestään ja liikkuvan kuvan, pelimäisyyden, henkilöbrändien ja käyttäjien rooli kasvaa
- Huomiotalous
- Merkityksellisyyden merkitys
- Sosiaaliset kuplat kärjistyvät vs. monimuotoisuus, oikeudenmukaisuus ja syrjimättömyys
- Yleistietämyksen romahtaminen
- Yritysten yhteiskuntavastuu; vahvistuuko vai katoaako kartalta maailmanjärjestyksen heitellessä
- Usea työntekijä antaa vapaa-ajalle enemmän arvoa kuin nopealle urakehitykselle tai palkan kasvulle
- Sosiaaliset pisteytysjärjestelmät

Futures Platform; luovien alojen uudet liiketoimintamahdollisuudet

- Monialaiset luovat ammattilaiset kaupallisella sektorilla
- Verkko-opetus ja yleisön rakentaminen digitaalisilla alustoilla
- Tekoälyn ja ihmisen luovuuden yhteistyö (Artificial Creativity)
- Taiteilijoiden laajentuminen uusille toimialoille
- Haptiset robotit (tuntoaisti) käsityössä ja taiteessa
- Intohimotalous (Passion Economy)
- Personointi ja superpersonointi viihteessä
- Konseptitalous (Concept Economy)
- Hybridisaatio ja uudet liiketoimintaekosysteemit
- Digitaaliset taidetyökalut ja uudet taiteen alalajit
- Harrastusten kaupallistaminen

Luovat alat ovat murroksessa teknologian, digitalisaation ja muuttuvien kuluttajatarpeiden myötä. Monialaisuus, tekoälyn hyödyntäminen, personointi ja intohimotalous tarjoavat valtavasti uusia liiketoimintamahdollisuuksia niille, jotka ovat valmiita sopeutumaan ja innovoimaan.

Futures Platform: Luovat alat, verkostot ja innovaatiotoiminta

- Monialaisen yhteistyön syventäminen ja laajentaminen
 - Luovan alan toimijoiden tulisi aktiivisesti hakeutua yhteistyöhön eri taiteenlajien ja muiden toimialojen edustajien kanssa
 - Monipuolisten taitojen kehittäminen
- Digitaalisten alustojen ja tekoälyn hyödyntäminen
 - Online-alustat verkostoitumiseen ja yleisöjen rakentamiseen
 - Tekoäly luovuuden ja innovaation tehostajana
 - Uudet digitaaliset työkalut ja cross-disciplines; Digitaaliset taidetyökalut ovat luoneet uusia taiteellisia mahdollisuuksia ja poikkitieteellisiä aloja, kuten laskennallisen taiteen ja uuden median taiteen
- Kollektiivisen älykkyyden ja joukkouttamisen (crowdsourcing) valjastaminen
 - Globaali ajatuspaja ja avoin tiedonjako; avoimen lähdekoodin kautta jakaminen, joukkoutetut ideapankit, kollektiiviset aloitteet
 - Monipuolisten ryhmien voima; joukkouttaminen ja kollektiiviset oivallukset
 - Tekoälyn ja kollektiivisen älykkyyden yhdistäminen; muutosten ennakointi, vaihtoehtoiset tulevaisuudet ja osuvammat innovoinnit
- Avoimuus, joustavuus ja ekosysteemien hyödyntäminen
 - Joustava ja avoin asenne; rohkeus testata uutta ja kokeilla rajojaan
 - Liiketoimintaekosysteemit; Yhteistyö eri toimijoiden kanssa laajemmissa ekosysteemeissä voi tuoda merkittäviä kilpailuetuja tehokkuuden, kannattavuuden ja innovaatiopotentiaalin kautta

Futures Platform: luovien alojen vaikuttavuuden vahvistaminen

- olemalla ennakoivia teknologian hyödyntämisessä
 - Tekoäly luovuuden augmentoijana
 - Haptiset robotit ja tarkkuus
 - Tekoälyn kyky "kuratoida personoitua sisältöä"
- korostamalla inhimillisen luovuuden korvaamatonta arvoa
 - "Human touchin" arvo
 - Käsityön ja perinteisten menetelmien uusi arvostus
- laajentamalla toimintaansa yhteiskunnallisesti merkittäviin sovelluksiin
 - Taideteraapia ja hyvinvointi (aina vaan!)
 - Biomimetiikka ja kestävät ratkaisut -> inspiraatiota luonnon ratkaisuksista luomaan kestävämpiä tuotteita, palveluita ja jopa elämäntapoja
 - DIY-kulttuurin tukeminen
- rakentamalla vahvoja monialaisia verkostoja
 - Ihmisen ja koneen yhteistyö -> Luovien alojen tulisi aktiivisesti etsiä yhteistyömahdollisuuksia teknologia-alan, tieteen ja muiden toimialojen kanssa
 - Ekosysteemien rakentaminen
- toimimalla vastuullisesti kestävän kehityksen ja etiikan periaatteiden mukaisesti
 - Vastuullinen luovuus -> Tekoälyn käyttöön liittyvät "tekijänoikeuskysymykset" ja "eettiset ja taloudelliset vaikutukset" edellyttävät luovilta aloilta aktiivista osallistumista uusien "oikeudellisten kehysten" luomiseen
 - Kestävä tuotanto -> Luovat alat voivat ottaa johtavan roolin kestävien käytäntöjen kehittämisessä ja edistämässä

Yhteenvetona!

Luovan alan toimijoiden verkostoituminen ja innovaatiotoiminta vahvistuvat tulevaisuudessa entisestään, kun he omaksuvat monialaisen ajattelutavan, hyödyntävät teknologian tarjoamia työkaluja ja alustoja, osallistuvat kollektiivisen älykkyyden ja joukkouttamisen malleihin sekä ylläpitävät avointa ja joustavaa asennetta.

Tämä kaikki johtaa uusiin, odottamattomiin luoviin ratkaisuihin ja liiketoimintamahdollisuuksiin.

Ekosysteemin
rooli neo-
generalistien
kohtaamispaikka
ja co-design-
alustan tarjoaja.

Neo-generalistit ovat monitaitoisia yksilöitä, jotka kykenevät työskentelemään eri osaamisalueiden rajapinnoilla ja ajattelemaan siiloista riippumatta.

Vaatimukset joustavalle ja tehokkaalle yhteistyölle, muille ihmissuhdetaidoille, jatkuvalle oppimiselle, kokonaiskuvan ymmärtämiselle, ennakkoinnille ja nopealle sopeutumiselle kasvavat.

Ekosysteemi katalyyttinä, joka auttaa alueen luovia toimijoita sopeutumaan muutokseen ja hyödyntämään niitä. Siilojen purkamista, itseohjautuvien ja verkostomaisten yhteistyömallien edistämistä, luovan työn taloudellisen arvon kirkastamista, matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen luomista ja jatkuvan oppimisen tukemista.

TAMPERE

1.osa: Strategia 2.9.2026 työskentelyosuus

Taustaa päivän työskentelylle

- Tarvekyselyn vahvin viesti ei ollut: "Haluamme tehdä enemmän innovaatioita." Vaan:
- "Haluamme tehdä enemmän yhdessä, saada tukea, löytää kumppaneita ja päästä mukaan kehittämiseen."
- Siksi työpajan tavoitteena on (TKI)osallisuuden ja -toimijuuden vahvistaminen ennen innovaatioiden määrää
- Näkökulma: ratkaisusta yksikään ei toteudu yhden organisaation toimilla. Kannustamme pohtimaan yhteisiä ratkaisuja eikä vain oman organisaation tarpeita.

Paikallinen tarve vs. strategiat:

Mihin strategiseen rooliin luovat alat tähtäävät Pirkanmaalla vuoteen 2035 mennessä?

Tarvekyselyn aineistossa toistuvat erityisesti:

- hajanaisuus vs. ekosysteemi
- projektimaisuus vs. pitkäjänteisyys
- TKI-halukkuus mutta osaamis- ja resurssivaje
- koordinoinnin puute
- kansainvälistymisen hyödyntämätön potentiaali
- tarve yhteiselle strategiselle suunnalle.

Samaan aikaan Luovan talouden kasvustrategian, Pirkanmaan kehittämisajattelun, Tampereen kaupunkiseudun kasvutavoitteiden ja Culture

Compassin suunnasta nousevat teemat:

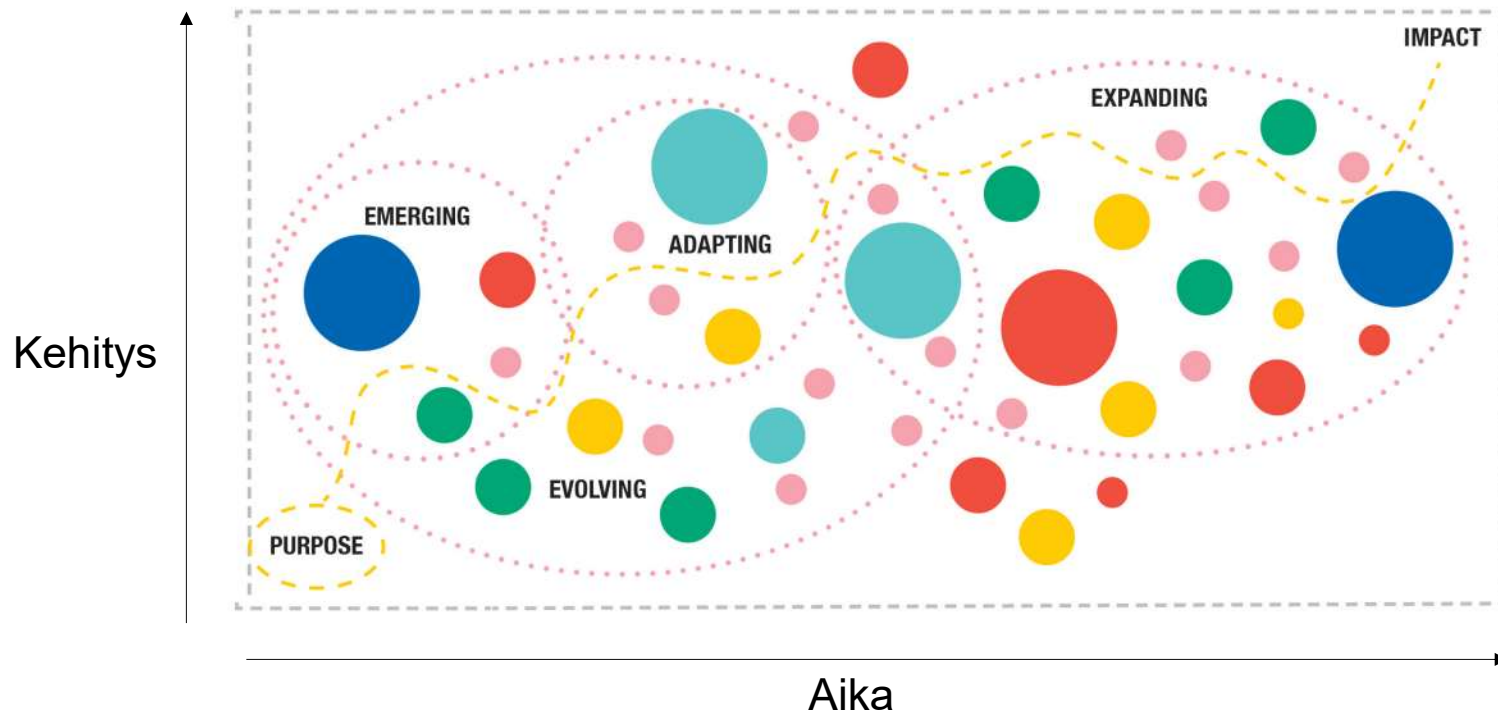
- kilpailukyky
- kansainvälisyys
- innovaatiot
- osaaminen
- yhteiskunnallinen resilienssi
- monialaisuus
- kulttuurin kytkeytyminen muihin toimialoihin.

Työskentelyn pääkysymys:

Millainen luovien alojen ekosysteemi Pirkanmaalla tulee olla vuonna 2035, jotta toimijoilla on osaamista, kumppaneita, rahoitusta ja vaikutusvaltaa uudistaa yhteiskuntaa?

- Aikaisemmat työpajat osoittavat, että suurimmat kehittämistarpeet eivät kohdistu yksittäisiin innovaatioihin, vaan ekosysteemin toimivuuteen: johtajuuteen, yhteistyörakenteisiin, yhteiseen suuntaan sekä resursseihin. Ekosysteemin kehittäminen auttaa ymmärtämään, missä vaiheessa mitäkin kyvykkyyttä on vahvistettava.

Ekosysteemin kehitys

Työskentely pienryhmissä:

- Teemaa käsitellään kolmessa pienryhmässä väitteiden kautta. Jokainen valitsee yhden väitteen, johon tänään keskittyy.
- Aineistoa ja ajatuksia voi täydentää muihinkin teemoihin kätevästi palautelomakkeen yhteydessä olevan kyselyn avulla.
- **Ensin pohditaan yksin, sitten keskustelu parin kanssa ja lopulta pienryhmä yhdessä.**
- Kirjaa apukysymysten kautta vastauksia ryhmässä esimerkiksi näihin:
 - **Mikä tekee tästä totta?**
 - **Mikä estää tämän toteutumisen?**
 - **Mitkä 3 toimenpidettä pitäisi käynnistää vuosina 2026-2028?**
- Loppukeskustelu ja jakaminen

Väitteiden lähtökohta:

Vuonna 2035 Pirkanmaan luovien alojen tärkein voimavara ei ole rahoitus eikä yksittäiset huippuosaajat, vaan toimiva ekosysteemi.

Ekosysteemin tunnusmerkki ei ole, että toimijoita on paljon.
Ekosysteemin tunnusmerkki on, että toimijat tuottavat yhdessä enemmän arvoa kuin kukaan yksin.

Mitä meidän yhteisestä ekosysteemistämme puuttuu?

Väitteet:

1. Vuonna 2035 TKI-osaaminen on Pirkanmaan luovilla aloilla yhteinen voimavara, ei harvojen asiantuntijoiden erityisosaamista tai osa suurien organisaatioiden työtä.
2. Vuonna 2035 Pirkanmaalla luovan alan toimijan ei tarvitse etsiä yksin kumppaneita, rahoitusta tai kehittämismahdollisuuksia.
3. Vuonna 2035 Pirkanmaan merkittävimmät innovaatiot syntyvät luovien alojen, yritysten, julkisen sektorin ja tutkimuksen yhteistyöstä.

1. Osaamiskosysteemi

- Vuonna 2035 TKI-osaaminen on Pirkanmaan luovilla aloilla yhteinen voimavara, ei harvojen asiantuntijoiden erityisosaamista tai suurien organisaatioiden työtä.
- Mitä pitäisi muuttua, jotta tämä olisi totta?
- Miten tieto ja osaaminen liikkuu toimijalta toiselle?
- Mitä nykyisestä ekosysteemistä puuttuu?
- Kenen vastuulla sen rakentaminen on?
- Miten osaamista jaetaan?
- Miten vertaistukea rakennetaan?
- Millaisia yhteisiä palveluja tarvitaan?

2. Yhteistyö/verkostokesysteemi

- Vuonna 2035 Pirkanmaalla luovan alan toimijan ei tarvitse etsiä yksin kumppaneita, rahoitusta tai kehittämismahdollisuuksia.
- Mitä yhteisiä rakenteita tarvitaan, jotta yhteistyö ei olisi sattumaa?
- Mitä toimiva ekosysteemi yhteistyön näkökulmasta tarkoittaa?
- Onko sellainen olemassa nyt?
- Mitä siitä puuttuu?
- Kenen vastuulla sen rakentaminen on?
 - Mitä tietäalustoja tarvitaan?
 - Miten pienet toimijat pääsevät mukaan?

3. Vaikuttavuusekosysteemi

- Vuonna 2035 Pirkanmaan merkittävimmät innovaatiot syntyvät luovien alojen, yritysten, julkisen sektorin ja tutkimuksen yhteistyöstä.
- Missä rajapinnoissa syntyy eniten uutta arvoa?
- Miten luovat alat pääsevät mukaan?
- Kuka kutsuu ne mukaan?
 - Mitä osaamista niiden pitäisi tarjota?
- Mitä siitä puuttuu?
 - Millaisia kumppanuuksia tarvitaan?
- Kenen vastuulla sen rakentaminen on?

Ohjeet:

- Ensin pohditaan yksin 5min, sitten keskustelu parin kanssa 15min ja lopulta teeman pienryhmä yhdessä n. 20 min.
- Kirjaa apukysymysten kautta vastauksia ryhmässä esimerkiksi näihin:
 - Mikä tekee tästä totta?
 - Mikä estää tämän toteutumisen?
 - Mitkä 3 toimenpidettä pitäisi käynnistää 2026-2028?

Yhteinen keskustelu: osaamiskosysteemi

Nostoja keskustelusta:

- Tarvitaan yhteenkokoava taho, joka on aktiivinen kehittäjä ja toimintaa johtajava
- Konkreettisesti: kyselyklinikka, hankehakupalvelu, verkostoapu (AI)
- Olemassa olevien alustojen hyödyntäminen: Kulttuuripankki, kulttuurikahvit, ym. Selvityksiä, dataa on, mutta miten ne saadaan toimintaan – jaetuksi.
- Neuvottelukunta! > työkalu ja ääni tälle porukalle, mutta edellyttää johtajuutta, kehittämistyötä. Että työstä joku ihminen saa työn ja palkan.

2. Verkostoekosysteemi

Nostoja keskustelusta:

- palvelu/keskus, jossa olisi sekä eri alojen kohtauttamista, laajaa asiantuntemusta eri taiteenaloista ja rajapinnoille.
- Luovaa ajattelua yhteistyön kehittämisen kannalta. (ei AI, joka ei keksi uutta)
- Matalan kynnyksen neuvontaa ammattilaisille
- Aikaa ja kärsivällisyyttä kehittää yhdessä, luottamusta taiteen alan ammattilaisiin
- Työkkäri, Business Tre, BF., Kulttuuripankki, Kuvi, etc ”toiminnot yhdessä, mut parempi”. Missä se taiteilija on siellä, sen pitäisi olla siellä ytimessä.
- Jatkuvuus, näkyy kaikille jotka tulee alalle, missä se sijaitsee/miten se lonkeroituu ja miten korvaukset. Ihmiset kohtaavat.

3. Vaikuttavuusekosysteemi

Nostoja keskustelusta:

- rakenteet, niin että ihmiset ja tekeminen kutsutaan mukaan.
- Luovat alat nähdään potentiaalisena kumppanina >ymmärryksen vahvistaminen muille toimialoille ja viranomaisille.
- Oppia muilta toimialoilta > rakenteiden ja käytäntöjen soveltamista
- Business Tampereelle ymmärrystä toimialan kokoluokan tukemiseen etc.
- EU:n artistic intelligence! Tutkimusorganisaatioille rahaa tämän viitekehyksen tutkimukseen
- Ry:t mukaan kuvioihin, kun luovien alojen rakenteiden tunnistaminen keskiössä
- Tulostavasti – tulovastuuttomuus
- mikä on tulos, vaikuttavuus, kasvu? – termistön selkiytystä, miten laadullista vaikuttavuusarviointia tehdään? Avoin vaikuttavuusviestintä, seuranta, koonti. > pois silloista ja olemassa olevan näkyväsitekemistä.

• Vs. Tapahtumateollisuus ja LiveFIN > miten sanoitetaan toimialan näkyväsitekemistä

Innovaatioportfoliosta:

- **Innovaatioportfoliolla** tarkoitetaan kokonaisuutta, joka kokoaa yhteen alan kehittämistarpeet, hankkeet, ideat, verkostot ja toimintamallit siten, että niiden vaikutuksia, kokonaisuutta ja etenemistä voidaan johtaa, koordinoida ja priorisoida systemaattisesti.
- Tavoitteena on saada **yhteinen tilannekuva** siitä, mitä kentällä tapahtuu
- Innovaatioportfolion vaikuttavuuden hahmottelu pyrkii tarjoamaan työkaluja, joilla ekosysteemi **voi synnyttää jaetun käsityksen kollektiivisesta vaikuttavuudestaan, jakaa merkityksellisen tavoitteen ja tunnistaa keinot, joilla muutosta voidaan synnyttää.**
- Innovaatioportfolioiden vaikuttavuus onkin ekosysteemistä vaikuttavuutta. Tämä viittaa tapoihin, joilla monien toimijoiden yhdessä toteuttamat lukuisat ohjelmat ja projektit voivat yhdessä edistää systeemistä muutosta”. (Sitra)

Lisätietoja:

Projektipäällikkö Susanna Ihanus
susanna.ihanus@tuni.fi
p. 050 5222 755

projektipäällikkö Heikki Aittala
heikki.aittala@tampere.fi
p. 040 809 6539

projects.tuni.fi/innovaatiportfolio

www.tampere.fi/organisaatio/pirkanmaan-luovien-alojen-innovaatiportfolio-hanke